

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3111/2020. (V. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.II.10.083/2018/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésre irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozó jogi képviselője (Tettrekész Magyar Rendőrség Szakszervezete, ügyintéző: dr. Balázs Ildikó) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Kúria Mfv.II.10.083/2018/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és annak – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 40.M.1466/2015/18. számú ítéletére és a Fővárosi Törvényszék 4.Mf.680.191/2017/3. számú ítéletére kiterjedő hatályú – megsemmisítését kérte az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének és XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelme miatt.
- [2] 1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben eljáró bíróságok által megállapított tényállás szerint az indítványozó 1999. október 1-jétől állt az Országos Rendőr-főkapitányság egyik szervezeti egységénél objektum-őr beosztásban hivatásos szolgálati jogviszonyban. Kinevezésekor a végkielégítés, a szolgálati nyugdíjra jogosultság, a jubileumi jutalom és a pótszabadság mértéke szempontjából a szolgálati idő kezdő időpontját 1998. október 15-ében állapították meg, míg a nyugdíj mértéke szempontjából 1994. március 19-ét. Ezt követően a munkáltató egy másik szervezeti egységéhez került állományba járó beosztásba, majd munkáltatója egy 2012 márciusában kelt intézkedésében megállapította, hogy az indítványozó hivatásos szolgálati jogviszonyának kezdete a jubileumi jutalom és a pótszabadság számításához, a végkielégítéshez, a leszerelési segélyhez és a szolgálati nyugdíj jogosultságához egységesen 1997. augusztus 3., míg a nyugdíj mértékéhez 1989. január 9., a szolgálati időpótlékre jogosultságához pedig 1999. október 1. Az indítványozó keresetében a fenti munkáltatói intézkedéssel szemben benyújtott szolgálati panaszának elutasítását tartalmazó határozatok hatályon kívül helyezését és annak megállapítását kérte, hogy hivatásos szolgálati jogviszonyának elismert kezdő időpontja a jubileumi jutalomhoz, a pótszabadsághoz, a végkielégítéshez, a leszerelési segélyhez, a felmentési idő kezdetéhez, a nyugdíj mértékéhez és a szolgálati időpótlékre való jogosultságához egységesen 1989. január 9. Az első fokon eljáró közigazgatási és munkaügyi bíróság az indítványozó keresetét elutasította. Ítéletének indokolása szerint a munkáltatónak a vonatkozó törvényi előírás alapján 2011. december 31-ével kellett megállapítania és rögzítenie az indítványozó szolgálati idejét. A munkáltató az indítványozó szolgálati idejének megállapításakor a vonatkozó jogszabályok helyes alkalmazásával járt el, ennek során az indítványozó által vitatott munkáltatói intézkedés kiadásakor nem az indítványozó kinevezésekor, hanem a 2011. december 31-én hatályos jogszabályi rendelkezések alapján kellett eljárni. A bíróság megállapította azt is, hogy a munkáltató a szolgálati idő számításakor figyelembe vette az indítványozó sorkatonai szolgálatban eltöltött idejét, a rendőrség hivatásos állományában töltött idejét és a kedvezményes szolgálati idő számítása alapján megállapított időt is.
- [3] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét annak helyes indokai alapján helybenhagyta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytállóan utalt az ügyben irányadó törvényi rendelkezésre, amely a szolgálati idő megállapítását és rögzítését egyértelműen a 2011. december 31-én hatályos szabályok szerint írta elő, ezért az indítványozó által sérelmezett munkáltatói intézkedés meghozatalakor nem a szolgálati jogviszony létesítésekor, hanem a 2011. december 31-én hatályos jogszabályokat kellett alkalmazni. Mindebből következően az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg azt is, hogy a munkáltató az indítványozó szolgálati idejének tartamát a jogszabályoknak megfelelően állapította meg. Az ügyben az indítványozó felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a másodfokú bíróság ítéletét a hatályában fenntartotta, döntésének indokolásában pedig rámutatott arra, hogy az eljáró bíróságok helytállóan állapították meg, hogy a vonatkozó – és a konkrét ügyben alkalmazandó – jogszabály valamennyi hivatásos szolgálatban álló személyre

nézve kötelezően előírta a foglalkoztatók számára a szolgálati idő ismételt megállapítását és rögzítését, melynek során a munkáltatók az újra megállapításkor hatályos szabályok szerint voltak kötelesek eljárni. A kúriai ítélet rámutatott arra is, hogy a nyugdíj mértéke szempontjából az egyes foglalkoztatási jogviszonyokat szabályozó törvények ugyan valamennyi munkavégzésre irányuló jogviszonyt figyelembe vesznek, de az indítványozó keresetében igényelt, a szolgálati idő számításához kötődő egyéb jogosultságokra és juttatásokra minden egyes esetben az adott foglalkoztatási jogviszonyt szabályozó törvények az irányadók.

- [4] Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Kérelmének indokolása szerint – a véleménye alapján helyénvaló jogértelmezés és jogalkalmazás részletes leírása mellett – a számára az ítélet által okozott jogsérelem „elvi jellege” abban ragadható meg, hogy az ügyében eljáró bíróságok ténylegesen „visszamenőleges jogalkotást követtek el, amelyek a múltban hatályban volt jogszabályok rendelkezéseit írták felül a hatályban lévő időszak tekintetében az eljáró bíróságok álláspontja szerint”, továbbá – meglátása szerint – az eljáró bíróságok valójában tévesen értelmezték az ügyében irányadó törvényi rendelkezést. Hivatkozik az indítványozó arra is, hogy más munkavállalók esetében a munkáltató „beszámította a vonatkozó törvényi rendelkezés alapján látszólag nem beszámítandó időket is, amely a diszkrimináció tilalma alapelvét is sértette”. Sérelmezi az indítványozó továbbá azt is, hogy a bíróságok nem foglalkoztak érdemben azzal, hogy a vele azonos munkajogi helyzetben lévő más munkavállalók esetében munkáltatója helyesen értelmezte a vonatkozó jogszabályokat, így a „civil jogszerző időket” is jubileumi jutalomra jogosító jogszerző időnek ismerték el. Az Alkotmánybíróság főtítkárának hiánypótlásra felhívó megkeresésére válaszolva az indítványozó egyrészt megerősítette, hogy „az eljáró bíróságok azzal, hogy kvázi legitimálták a munkáltató mulasztásos jogsértését és az indítványozónak okozott hátrányt nem észlelték”, lehetővé tették, hogy esetében ne kerüljenek beszámításra a különböző, általa a keresetben megjelölt szolgálati idők. Másrészt ismét rögzítette, hogy megítélése szerint „nem tisztességes az a bírósági eljárás és döntés, ahol az eljáró bíróságok tévesen értékelik a releváns és egyértelmű jogszabályi rendelkezéseket”, továbbá „az eljáró bíróságok a múltban kötelezően figyelembe venni szükséges – de később hatályon kívül helyezett – jogszabályi rendelkezéseket figyelmen kívül hagyó munkáltatónak a mulasztásos jogsértéseit nem értékelték”, így „a hozott ítélet lényegében visszamenőleges jogalkotás-szerűen” foglalt állást a perben eldöntendő kérdésben.
- [5] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [6] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül nyújtotta be az alkotmányjogi panaszt. A rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai ítélet az eljárást lezáró érdemi döntésnek minősül, ezért alkotmányjogi panasszal támadható. A kérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll, hiszen a támadott ítélettel befejezett eljárásban felperes volt.
- [7] 2.2. A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeknek csak részben tesz eleget. Így tartalmazza a) azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, és azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (a bíróságok eljárása és döntése alapvető jogok sérelmét okozta), az Alaptörvényben biztosított jog indítványozó által állított sérelmének lényegét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában; c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntést; d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés az indítványozó álláspontja szerint miért ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével; f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvényellenességét és semmisítse meg azt az első-, és másodfokú ítéletekre is kiterjedő hatállyal.
- [8] Ugyanakkor az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése vonatkozásában megfelelő, alkotmányjogi szempontból releváns és értékelhető érvekkel nem támasztotta alá a kérelmet. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztán felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására” {34/2014. (XI. 14.) AB ha-

tározat, Indokolás [212]). A kérelem tehát ebben a tekintetben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában írt feltételnek.

- [9] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az egyéb törvényi feltételeknek megfelelő alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel, vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre utaljon. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [10] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére a Kúria döntésével kapcsolatban az eljáró bíróság jogértelmezésének és jogalkalmazásának a helytállóságával összefüggésben hivatkozott.
- [11] Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság hangsúlyozza egyrészt azt, hogy – amint arra az indítványozó is utal a kérelmében – az Alkotmánybíróságnak részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tartalmát illetően (lásd például: 3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [46]–[51]). Jelen ügy ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [12] Emlékeztet továbbá az Alkotmánybíróság arra is, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamenyny jog sérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.
- [13] Az „Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése egy processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti” {3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [42]}. Az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban nem zárta ki, hogy a *contra legem* jogalkalmazás kivételes esetben, a bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája miatt a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének a megállapíthatóságára vezessen. Mindazonáltal az esetlegesen *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás önmagában nem alapozza meg az alkotmányellenességet, tehát pusztán a bírói jogértelmezés állított hibájára alapított alkotmányjogi panaszt – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben – az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálja {20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]}.
- [14] Jelen ügyben ilyen érdemi vizsgálatra okot adó körülmény nem merült fel. A Kúria és az első-, illetve másodfokon eljáró bíróságok az alkotmányjogi panaszban támadott döntéseiket minden kétséget kizáróan megindokolták: megjelölték, hogy az indítványozó kérelmeit elutasító döntéseiket mely jogszabályi rendelkezésekre alapították, és – rövid, de érthető és követhető – indokolással alátámasztották, hogy az indítványozó álláspontja szerint az ügyben alkalmazandó jogszabályi rendelkezést miért nem tartották a konkrét ügyben alkalmazhatónak. Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírói döntés érvelését tévesnek tartja, nem alkotmányossági kérdés, és nem ad alapot a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kétélyének megállapíthatóságára.
- [15] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem teljesíti az Abtv. 29. §-ában írt feltételt, ezért annak befogadására és érdemi vizsgálatára nincs mód.
- [16] 4. Mivel a kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem felelt meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjának és az 52. § (1b) bekezdés e) pontjának, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételé-

nek, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2020. április 21.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/458/2019.

